

Asesu'r Effaith ar Bobl Gwynedd

Mae'r ddogfen yma yn asesu'r effaith fydd y polisi, gweithdrefn, cynllun ayb yn ei gael ar boblogaeth y sir ac yn gweithredu ar sail nifer o ddeddfau.

- **Deddf Cydraddoldeb 2010.** Mae'n rhoi dyletswydd ar fudiadau cyhoeddus i roi sylw dyledus i effaith unrhyw bolisi, weithdrefn, cynllun ayb newydd (neu wrth eu addasu) ar bobl â nodweddion gwarchodedig. Mae gofyn i ni
 - ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
 - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
 - meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Yng Nghymru mae'r ddyletswydd benodol yn nodi yr angen i wneud asesiad effaith yn dilyn canllawiau penodol i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Rhaid gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchodedig).

- **Dyletswydd Economaidd-Cymdeithasol.** Mae Cymru wedi gweithredu'r ddyletswydd bellach yma sy'n ran o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd i fynd i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.
- **Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.** Mae'n ofynnol i'r Cyngor ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.
- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.** Mae dyletswydd ar y Cyngor i roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac i ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol.
- **Deddf Lluoedd Arfog 2021.** Rhaid i Gyngorau roi sylw dyledus i effaith y cynnig hwn ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Awdur: Siwan Llwyd Roberts (ADDYSG)

Dyddiad: 9/23/2025 12:00:00 AM

Fersiwn: Fersiwn 1

CAM 1 - Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Sut fath o ddogfen neu weithdrefn sy'n cael ei asesu?

Polisiâu, ymarfer neu weithdrefnau newydd neu rai sy'n cael eu hadolygu (sy'n golygu newid yn narpariaeth y gwasanaeth neu arferion cyflogaeth)

2. Beth yw nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Bwriedir arfarnu modelau a chyfleoedd posib sydd wedi eu hadnabod gan Estyn a Phrifysgol Bangor i ddatblygu'r Gyfundrefn Addysg Drochi ar gyfer y dyfodol.

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Disgyblion

Rhieni

Staff y Canolfannau Trochi

Ysgolion Gwynedd

CAM 2 - Data Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

4. Oes ymgais wedi ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac oes digon o wybodaeth wedi ei gasglu i symud ymlaen?

Oes

Manylion yr ymgysylltu. Nodwch unrhyw ymgynghori neu ymgysylltu rydych chi wedi ei wneud neu yn bwriadu ei wneud

Gweithrediad	Dyddiadau	Gwybodaeth
Adroddiad Prifysgol Bangor	2024 - 2025	Gwybodaeth am ymgysylltu wedi ei ymgorffori yn yr adroddiad
Grwp Ffocws Penaethiaid	Medi 17eg, 2025	Ymgynghori ar lafar gyda'r Penaethiaid sydd wedi cyfeirio dysgwyr i'r canolfannau yn ystod Tymor yr Hydref 2025
Penaethiaid Uwchradd Gwynedd (GCSU)	Hydref 15fed, 2025	Ymgynghori yn sgil argymhellion yr adroddiadau
Penaethiaid Cynradd Gwynedd (GYDCA)	Hydref 14eg, 2025	Ymgynghori yn sgil argymhellion yr adroddiadau
Staff canolfannau trochi Gwynedd	Medi 2024	Ymgynghori pellach yn sgil cyhoeddi adroddiad Prifysgol Bangor , Gorffennaf 2025

5. Pa wybodaeth sydd ar gael am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r pynciau isod?

	Tystiolaeth, Gwybodaeth a Data Perthnasol	Effaith Posib Gadarnhaol a/neu negyddol
Hil	Nod y Canolfannau Iaith yw darparu cwrs dwys yn y Gymraeg i holl newydd-ddyfodiaid Gwynedd er mwyn eu galluogi i ymdoddi i'r gymdeithas ddwyieithog a chyfranogi'n llawn ohoni.	Does dim effaith wedi cael ei hadnabod o unrhyw ail fodelu posib.

Anabledd	Dim gwybodaeth newydd i'w chyflwyno. Mae ysgolion yn cyfeirio disgyblion sy'n newydd ddyfodiad i Wynedd a rhennir CDU a CMU gyda'r canolfannau er mwyn sicrhau bod y gweithredu'n unol â DDY y plentyn neu'r person ifanc. Mae'r canolfannau yn hygyrch ac yn ofodau sydd wedi eu cynllunio er mwyn rhoi mynediad rhwydd a llawn i ddysgwyr gydag unrhyw anghenion corfforol meddygol. Trefnir cludiant priodol i'r canolfannau trochi.	Does dim gwahaniaethu ar sail anabledd wedi cael ei adnabod ac nid yw unrhyw ail fodelu posib yn debygol o gael unrhyw effaith.
Rhyw	Mae'r canolfannau yn cynnig darpariaeth i bob plentyn rhwng blynyddoedd 2 a 9 sy'n symud i Wynedd. Mae'r ddarpariaeth yn sicrhau mynediad llawn at gyfleusterau i bob unigolyn.	Ni ragwelir unrhyw newid i'r ddarpariaeth bresennol wrth ystyried ail fodelu ac felly nid oes unrhyw effaith wedi ei adnabod.
Oedran	Mae'r Gyfundrefn Addysg Drochi yn darparu cwrs trochi hwyr mewn canolfannau ar gyfer disgyblion rhwng blynyddoedd 2 a 9. Mae'n fwriad cydweithio gydag ysgolion i gyflwyno adnoddau cyfoes ar gyfer dysgwyr hŷn.	Wrth ail fodelu, ni ragwelir y bydd newid i'r ddarpariaeth bresennol ar gyfer disgyblion o flynyddoedd 2 i 9 felly nid oes effaith wedi ei hadnabod. Gallai darparu adnoddau trochi hwyr ar gyfer dysgwyr hŷn - blynyddoedd 10 ac 11 yn benodol -gael effaith gadarnhaol ar eu gallu i ddysgu'r Gymraeg fel siaradwyr newydd.
Crefydd a Chred	Mae pob plentyn o flynyddoedd 2 i 9 yn cael mynediad at y Ddarpariaeth Addysg Drochi. Bydd ysgolion yn darparu gwybodaeth am ofynion diet, cod gwisg ac am wyliau neu weithgareddau crefyddol. Ymatebir i gyfnodau o ymprydio drwy bolisi ymprydio rennir gyda rhieni. Mae pob plentyn yn cael ei annog i deimlo'n gadarnhaol am ei deulu, ei ddiwylliant a'i ffydd.	Ni ragwelir y bydd ail fodelu yn cael unrhyw effaith sydd wedi ei adnabod.
Cyfeiriadedd Rhywiol	Mae'r canolfannau yn cynnig darpariaeth i bob plentyn rhwng blynyddoedd 2 a 9 sy'n symud i Wynedd. Mae'r ddarpariaeth yn sicrhau mynediad llawn at gyfleusterau i bob unigolyn yn ddieithriad, gan ddilyn polisiau Cyngor Gwynedd.	Gan na fydd newid i'r ddarpariaeth o ail fodelu, does dim effaith wedi cael ei adnabod.
Ail-bennu rhywedd	Mae'r canolfannau yn cynnig darpariaeth i bob plentyn rhwng blynyddoedd 2 a 9 sy'n symud i Wynedd. Mae'r ddarpariaeth yn sicrhau mynediad llawn at gyfleusterau i	Does dim effaith wedi ei adnabod yn sgil unrhyw ail fodelu posib.

	bob unigolyn yn ddieithriad gan ddilyn polisïau Cyngor Gwynedd.	
Priodas a Phartneriaeth Sifil	Nid yw hyn wedi ei adnabod fel ystyriaeth berthnasol i'r Gyfundrefn Addysg Drochi.	Does dim effaith wedi ei adnabod
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Mae'r Gyfundrefn Addysg Drochi yn dilyn canllawiau Uned Contractau a Chyflogau Cyngor Gwynedd ac ni fydd unrhyw ail fodelu yn newid hawliau statudol na hawliau galwedigaethol.	Does dim effaith wedi ei adnabod
Iaith Gymraeg	Un o argymhellion adroddiad Prifysgol Bangor yw : - <i>Mae angen ailedrych ar y model trochi presennol i sicrhau oriau cyswllt digonol i ddisgyblion mewn gofod trochi.</i> Nodir yn adroddiad Estyn bod "<i>staff yn darparu ystod gyfoethog o brofiadau diddorol a chreadigol sy'n cefnogi disgyblion i wneud cynnydd adeiladol wrth gaffael y Gymraeg. Trwy hyn, o'u manau cychwyn, mae bron bob disgybl (gan gynnwys y disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol a'r rhai sydd wedi cael eu heffeithio gan dlodi) yn gwneud cynnydd hynod gadarn yn eu medrau Cymraeg o fewn hyd y cwrs.</i>" Yn sgil y canfyddiadau uchod a'r ymgynghori sydd wedi digwydd gydag ysgolion, disgyblion, rhieni a staff y canolfannau trochi byddwn yn cynllunio'r camau nesaf i sicrhau bod disgyblion yn gwneud defnydd llawn o'r Gymraeg a hynny'n benodol wrth ddychwelyd i'r ysgolion ar ddyddiau Gwener.	<u>Cadarnhaol</u> Gallai cynyddu oriau o fewn y canolfannau trochi sicrhau fod disgyblion yn fwy hyderus wrth ddychwelyd i'r ysgolion ac yn fwy parod i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu gwersi ac yn gymdeithasol. Gallai hwyluso mynediad at hyfforddiant ac adnoddau rymuso'r cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith Gymraeg wrth i ddisgyblion trochi ddychwelyd i'r ysgolion. Gallai newid y trefniadau pan fydd staff y gyfundrefn yn mynd i'r ysgolion ar ddyddiau Gwener rymuso'r defnydd o'r Gymraeg drwy gynnig cefnogaeth ymarferol yn y gwersi i ddysgwyr trochi. <u>Negyddol</u> Gallai cynyddu'r oriau yn y gofod trochi arwain at effeithiau negyddol ar lesiant disgyblion gan na fyddai'r un cyfleoedd i gadw cysylltiad gyda'u hysgol a'u cyfoedion. Gallai cynyddu'r oriau yn y gofod trochi arwain at lai o gydweithio rhwng y Gyfundrefn a'r ysgolion, llai o rannu arbenigedd o safbwynt egwyddorion trochi a llai o gyfleoedd i'r Gyfundrefn Addysg Drochi allu rhoi arweiniad, cefnogaeth a rhannu adnoddau gydag ysgolion i'w galluogi i gefnogi dysgwyr i wneud cynnydd pellach o safbwynt eu hyder/sgiliau yn y Gymraeg
Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol	Mae'r canolfannau wedi eu lleoli'n strategol mewn chwe ardal ar draws y Sir er mwyn rhoi mynediad hylaw iddynt. Mae tair safle yn cynnig darpariaeth i ddysgwyr oedran cynradd a thair safle yn cynnig darpariaeth i ddysgwyr blynyddoedd 5 a 6 a dysgwyr oedran uwchradd. Sicrhau hyblygrwydd rhwng y safleoedd yn unol â'r galw. Darperir	Nid yw ail fodelu'r ddarpariaeth wythnosol yn debygol o gael unrhyw effaith economaidd gymdeithasol y gelir ei adnabod.

	cludiant i'r holl ganolfannau trochi a sicrheir fod disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim yn cael hynny. Mae pob canolfan yn darparu brecwast bob bore er mwyn sicrhau fod y disgyblion i gyd yn cael cynnig pryd wrth gyrraedd.	
Y Rhai Sy'n Gwasanaethu Neu Sydd Wedi Gwasanaethu Yn Y Lluoedd Arfog, Ynghyd a'u Teuluoedd	Mae'r Gyfundrefn Addysg drochi yn dilyn polisïau a gweithdrefnau Sirol. Cynigir lle i bob disgybl sydd wedi cofrestru mewn ysgol yng Ngwynedd.	Does dim effaith wedi ei adnabod o ystyried newid y model
Hawliau Dynol	Ystyrir Hawliau Dynol a'r erthyglau yn unol â holl wasanaethau Cyngor Gwynedd.	Ni ragwelir y bydd unrhyw newid o fabwysiadu model newydd.
Arall	Maer' Gyfundrefn drochi yn rhoi mynediad i bob plentyn o flynyddoedd 2 i 9 sy'n gwneud cais. Rhoddir ystyriaeth lawn i sefyllfa pob disgybl a thrafodir sut y gellir hwyluso mynediad.	Nid yw'n bosib rhagweld unrhyw effaith gan na fydd y newid i'r model yn dylanwadu ar y materion hyn.

6. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut y bwriedir ymdrin ag hwy?

Mae data wedi ei gasglu fel rhan o ymchwil Prifysgol Bangor ac arolygiad Estyn. Ers i'r Gyfundrefn gael ei sefydlu ar ei newydd wedd mae data wedi ei gadw am sawl agwedd gan gynnwys lefelau cyflawni, lefelau hyder, niferoedd, presenoldeb, boddhad, cyfranogiad. Rhennir holiaduron ar ddechrau a diwedd pob cwrs ac mae'r ddarpariaeth yn cael ei haddasu yn unol â'r canfyddiadau tymhorol. Cynhelir cyfarfod gyda'r ysgolion ar ddechrau pob cwrs ac yn sgil adborth o'r cyfarfodydd hynny mae addasiadau i drefniadau yn cael eu hwyluso. Mae staff y canolfannau yn ymweld â'r ysgolion yn wythnosol ac yn manteisio ar gyfleoedd i drafod cynnydd, llesiant a chefnogaeth.

7. Wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn, oes yna effaith gynyddol (effaith gronnu)?

Mae argymhellion Prifysgol Bangor yn awgrymu nad yw dychwelyd i'r ysgol ar ddydd Gwener yn drefniant llwyddiannus ymhob ysgol.

Barn Penaethiaid o fewn y grŵp ffocws yw fod yn trefniant yn sicrhau cyswllt wythnosol gyda'r ysgol a chyfle i gydweithio gyda staff y canolfannau trochi.

Barn staff y canolfannau trochi ydy y byddai cynyddu'r oriau yn y canolfannau trochi ar ddechrau'r cwrs yn sicrhau bod yr iaith yn cael ei hymarfer a'i gwreiddio cyn i'r disgyblion ddychwelyd i'r ysgolion ond maent yn cwestiynu a fyddai hynny'n cael effaith negyddol ar lesiant ac ar barodrwydd teuluoedd i ymgysylltu.

8. Beth mae'r cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach) fel y mae'r 3 nod y Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010 yn eu cwmpasu?

Effaith Cadarnhaol ar Gydraddoldeb – Cynyddu oriau yn y Canolfannau Trochi

- Dileu gwahaniaethu: Mae diwrnod ychwanegol yn lleihau'r risg o eithrio disgyblion oherwydd cyfyngiadau amseroedd
- Hyrwyddo cyfle cyfartal: Yn cynyddu mynediad i bawb
- Meithrin perthnasau da: Yn lleihau straen ar ysgolion ar ddyddiau Gwener ac yn cefnogi profiad cadarnhaol yn y canolfannau

Effaith Negyddol – Cynyddu oriau yn y Canolfannau Trochi

- Dileu gwahaniaethu: Mae diwrnod ychwanegol yn cynyddu'r risg o eithrio disgyblion o gwricwlwm yr ysgol ac yn cynyddu'r risg bod disgyblion ddim yn barod i ymarfer eu Cymraeg yn yr ysgolion.
- Meithrin perthnasau da: Yn lleihau straen ar ysgolion ar ddyddiau Gwener dros dro ond ddim yn cyfarch yr angen i ddisgyblion ffurfio perthynas gadarnhaol gyda'u cyfoedion yn yr ysgolion wrth i sgiliau Cymraeg y disgyblion gynyddu.

9. Sut mae'r cynnig yn dangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i fynd i afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwer fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig)

Nid yw'r modelu posib yn cau bylchau o ran anghydraddoldeb maent, yn hytrach, yn newid darpariaeth i bawb.

Model 1: Parhau gyda'r model presennol sef 10 wythnos yn y Ganolfan Drochi - 4 diwrnod yn y Ganolfan, dydd Gwener yn yr ysgol.

Model 2 : Addasu'r model presennol 10 wythnos yn y Ganolfan Drochi - 4 diwrnod yn y Ganolfan , dydd Llun yn yr ysgol. .

Model 3 : Addasu'r model presennol- 10 wythnos yn y Ganolfan Drochi - 5 diwrnod yn y Ganolfan am 5 wythnos , yna gyfwerth â 3 diwrnod yn y Ganolfan a 2 ddiwrnod yn yr ysgol am 5 wythnos

Model 4: Cynyddu'r amser yn y Canolfannau Trochi gyfwerth â 10% - 10 wythnos yn y Ganolfan Drochi - 5 diwrnod yn y Ganolfan am 5 wythnos , yna gyfwerth â 4 diwrnod yn y Ganolfan ac 1 diwrnod yn yr ysgol am 5 wythnos.

10. Sut mae'r cynnig yn dangos gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i beidio a thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg? Hefyd sut y gweithredir yn unol â pholisi a strategaeth iaith y Cyngor i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Mae Polisi Iaith Cyngor Gwynedd yn seiliedig ar egwyddor bod y Gymraeg yn iaith naturiol y Cyngor ac mai'r Gymraeg yw'r brif iaith weinyddol a chyhoeddus, gyda phob gwasanaeth, cyfarfod, gohebiaeth ac arwydd yn ddwyieithog ond gyda blaenoriaeth i'r Gymraeg. Mae'n sicrhau bod y cyhoedd a staff yn cael gwasanaeth llawn yn Gymraeg, bod sgiliau Cymraeg yn hanfodol i bob swydd, ac mae disgwyl i gyrff sy'n derbyn cymorth gan y Cyngor hefyd hyrwyddo'r Gymraeg. O ran addysg, mae'r polisi'n pwysleisio rôl ganolog ysgolion a darparwyr addysg wrth drosglwyddo'r Gymraeg i'r genhedlaeth nesaf ac atgyfnerthu ei defnydd fel prif iaith dysgu a chymunedol. Mae'r modelau oll yn cyfrannu at yr egwyddor hon ac cyflwyno opsiynau i addasu rhywfaint ar y ddarpariaeth er mwyn grymuso gwasanaeth.

11. Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac yn ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol gan gynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal?

Mae trefniadau'r Gyfundrefn drochi yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Ddeddf mewn sawl ffordd:

1. **Cymru lewyrchus** – mae sgiliau dwyieithog yn cynyddu cyfleoedd gwaith ac yn cryfhau'r economi.
2. **Cymru gydnerth** – mae'r iaith yn rhan o'n hunaniaeth.
3. **Cymru iachach** – mae trochi'n cefnogi lles emosiynol a hunaniaeth bositif, sy'n gysylltiedig â chryfhau iechyd meddwl.
4. **Cymru fwy cyfartal** – mae mynediad at drochi yn sicrhau tegwch ieithyddol a chymdeithasol i bob plentyn, waeth beth fo'u cefndir.
5. **Cymru o gymunedau cydlynus** – mae'r iaith yn cysylltu pobl â'u cymunedau ac yn meithrin teimlad o berthyn.
6. **Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu** – dyma'r prif gysylltiad uniongyrchol: trochi yw un o'r prif ddulliau i wireddu'r nod hwn.
7. **Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang** – drwy amddiffyn iaith leiafrifol, mae Cymru'n cyfrannu at amrywiaeth ieithyddol a diwylliannol y byd.

Mae'r pum ffordd o weithio ar waith

Hirdymor – adeiladu sylfeini ieithyddol cadarn er mwyn cynnal y Gymraeg ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Atal – sicrhau nad yw plant yn colli'r cyfle i ddod yn rhugl yn y Gymraeg trwy weithredu'n gynnar.

Integreiddio – cysylltu ag addysg, diwylliant, iechyd a chydaddoldeb.

Cydweithio – partneriaethau rhwng ysgolion, awdurdodau lleol, rhieni i ddarparu llwybrau trochi.

Cynnwys – rhoi llais i deuluoedd a dysgwyr wrth lunio a datblygu trefniadau trochi.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

I2. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan gontractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?
Na fydd

Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau?

Caffael:

Partneriaeth:

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Negyddol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

I3. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal?

Effaith Gadarnhaol Sylweddol:

Mae angen ystyried y modelau er mwyn gweld pa un sydd yn mynd i gael effaith gadarnhaol ar allu'r disgyblion i gaffael y Gymraeg ond nid yw'n bosib rhagweld beth fydd maint yr effaith ac os bydd yr effaith honno'n sylweddol. Mae lefelau cyflawni disgyblion trochi wedi aros yn gadarn dros gyfnod yr ail strwythuro. Nid yw cynnwys disgyblion Blwyddyn 2 yn model presennol wedi cael effaith arwyddocaol ar gyflawniad.

Effaith Negyddol Sylweddol:

Mae angen ystyried y modelau er mwyn gweld os byddai effaith negyddol ar allu'r disgyblion i integreiddio nôl i'r ysgolion. Nid yw'n bosib rhagweld beth fydd maint yr effaith ac os bydd yr effaith honno'n sylweddol.

I4. Dylid egluro unrhyw effaith negyddol bwriadol a pham y credir fod cyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol neu weithred gadarnhaol

Er bod posibilrwydd na fyddai rhieni mor gefnogol i anfon eu plant i ddarpariaeth drochi sydd yn cael ei chynnal gyda llai o gyswllt gyda'r ysgolion, mae manteision ieithyddol o safbwynt caffael hanfodion yr iaith ar ddechrau'r cwrs trochi. Mae dau fodel posib ar gyfer hynny sef mynychu'r canolfannau trochi am 5 diwrnod am 5 wythnos ar ddechrau pob cwrs ac yna naill ai 3 diwrnod yn y ganolfan a 2 yn yr ysgol am 5 wythnos neu 4 diwrnod yn y ganolfan ac 1 yn yr ysgol am 5 wythnos.

15. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Na fydd

Noder y rheswm dros ddweud hynny a'r cyfiawnhad dros barhau

n/a

16. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Byddwn yn edrych ar y dystiolaeth o ymgynghori ac yn ystyried unrhyw gamau pellach.

17. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?

Mae'r ystyriaethau hyn yn dangos yn glir fod y Gyfundrefn Drochi rhoi **sylw dyledus i leihau anghydraddoldeb** ac yn cyd-fynd â dyletswyddau'r **Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a Deddf Cydraddoldeb** :

- Sicrhau cludiant ar gyfer disgyblion ac ystyried ehangu cyfleoedd trochi o fewn y canolfannau
- Addasu dulliau addysgu a chynnig cymorth ychwanegol i ddisgyblion sy'n profi anfantais
- Sicrhau bod lleisiau teuluoedd o bob cefndir yn rhan o ddatblygu a gwerthuso'r ddarpariaeth.
- Cynnal asesiadau effaith ar gydraddoldeb cyn cyflwyno polisiâu neu gynlluniau newydd.
- Mesur effaith trochi nid yn unig ar sgiliau iaith ond hefyd ar gyfranogiad gymdeithasol, hyder a thegwch cyfleoedd.

18. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Mae unrhyw newidiadau yn narpariaeth y Gyfundrefn Drochi yn sgil ymrwymiad i sicrhau tegwch ieithyddol a chymdeithasol i bob plentyn, waeth beth fo'u cefndir. Mae'r iaith yn rhan o'n hunaniaeth, sgiliau dwyieithog yn cynyddu cyfleoedd gwaith ac yn cryfhau'r economi. Anelir i adeiladu sylfeini ieithyddol cadarn er mwyn cynnal y Gymraeg ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol, sicrhau nad yw plant yn colli'r cyfle i ddod yn rhugl yn y Gymraeg trwy weithredu'n gynnar, cysylltu ag addysg, diwylliant, iechyd a chydaddoldeb, cynnal partneriaethau rhwng ysgolion, awdurdodau lleol a rhieni i ddarparu llwybrau trochi. Rhoi llais i deuluoedd a dysgwyr wrth lunio a datblygu trefniadau trochi.

19. A oes digon o wybodaeth i lunio barn gytbwys a symud ymlaen?

Oes

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

20. O ystyried yr wybodaeth sydd wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4, ydi hi'n bosib symud ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail? Dewis o:

Parhau â'r ymarfer.

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiau/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#)

21. Pa gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd o gymorth i fonitro'r polisi / ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arewiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth
Dim				Na

22. Pa drefniadau i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn fydd yn cael eu gweithredu, gan gynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (gan gynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r cynllun Gwasanaeth
Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	Hydref 16eg	Pennaeth Cyfundrefn Drochi	
i'w benderfynu yn dilyn craffu	i'w bennu	Pennaeth Cyfundrefn	